

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2949

Vragen van het lid **Bergkamp** (D66) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht dat kwetsbare ouderen die hulp nodig hebben met eten deze pas krijgen als het te laat is* (ingezonden 10 juli 2018).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 21 augustus 2018). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 2862.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Uren leuren langs instanties; Wie vergoedt de hulp bij eten en drinken?»¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat goede en gezonde voeding van belang is, zeker voor kwetsbare ouderen? Erkent u daarom dat het leveren van maaltijdondersteuning bij kan dragen aan het langer thuis blijven wonen van kwetsbare ouderen?

Antwoord 2

Ik ben het met u eens dat goede en gezonde voeding van belang is voor kwetsbare ouderen en kan bijdragen aan het langer thuis blijven wonen van ouderen. Daarom is er ook ondersteuning mogelijk voor hulp bij de maaltijd. De aard van de zorg- of ondersteuningsvraag bepaalt «onder welke wet» de maaltijdondersteuning valt: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), de Zorgverzekeringswet (Zvw) of de Wet langdurige zorg (Wlz).

Vraag 3, 4

Deelt u de mening dat opmerkingen zoals: «als iemand nog zelf de lepel naar zijn mond kan brengen dan wordt maaltijdondersteuning niet vergoed» onwenselijk zijn, bijvoorbeeld met het oog op demente mensen zolang als zij zelf willen gezond en verantwoord thuis te laten wonen?

¹ <https://demonitor.kro-ncrv.nl/artikelen/uren-leuren-langs-instanties-wie-vergoedt-de-hulp-bij-eten-en-drinken>

Welke instantie is, binnen welk wettelijk regime, wanneer verantwoordelijk voor het leveren van maaltijdondersteuning? Deelt u de mening dat situaties zoals die zich op dit moment voordoen, waarbij wijkverpleegkundigen en mantelzorgers zowel bij de gemeente als de zorgverzekeraar tegenstrijdige reacties krijgen, zeer onwenselijk zijn?

Antwoord 3, 4

Ik deel de mening dat het onwenselijk is als de verschillende verantwoordelijkheden rond de maaltijdondersteuning niet goed bekend zijn. Het mag niet zo zijn dat cliënten hierdoor tussen wal en schip terecht komen. Het hangt van de situatie van de cliënt af of er sprake is van ondersteuning vanuit de Wmo 2015 (georganiseerd door de gemeente) of zorg vanuit de Zvw (vergoed door de zorgverzekeraar of de Wlz (vergoed door het zorgkantoor). Zowel de zorgverleners – verzorgenden, wijkverpleegkundigen en Wmo-consulenten en in het verlengde daarvan de zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten moeten goed op de hoogte zijn van de verschillende verantwoordelijkheden voor de maaltijdondersteuning. Daarom staat dit ook uitgebreid beschreven op de website, zie: <https://www.informatielangdurigezorg.nl/volwassenen/maaltijdvoorziening>

Het komt in het kort op het volgende neer. De Zvw/wijkverpleging is, indien er sprake is van een «geneeskundige context of een hoog risico daarop», verantwoordelijk voor dat het eten en drinken ook genuttigd kan worden. Een wijkverpleegkundige stelt de indicatie voor hulp bij de maaltijden. Wanneer zorg vanuit de Wlz wordt ontvangen, en er dus behoefte bestaat aan 24 uur per dag zorg in de nabijheid of permanent toezicht, zijn alle vormen van hulp bij het eten en drinken mogelijk: het klaarmaken van de maaltijd en het toezicht op of de hulp bij het eten zelf. Dit geldt voor Wlz-instellingen, zoals een verpleeghuis of instelling voor gehandicaptenzorg, en voor Wlz-zorg thuis bij alle leveringsvormen (volledig pakket thuis, modulair pakket thuis en pgb). Het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ) stelt vast of er een indicatie is voor het ontvangen van zorg vanuit de Wlz. Op het moment dat geen geneeskundige zorg nodig is en er geen indicatie is voor Wlz-zorg, kan de gemeente aanzet zijn om deze maaltijdondersteuning te bieden. Dat is het geval wanneer een eventuele partner, huisgenoten of andere mensen uit het sociale netwerk deze ondersteuning niet kunnen bieden.

Hiermee sluiten de wettelijke kaders op elkaar aan. Er zijn situaties denkbaar dat het niet meteen duidelijk is wie waarvoor aanzet is of dat er overlap van zorg en ondersteuning plaats vindt. Het is op dat moment van belang de cliënt centraal te stellen en dat de betrokken partijen met het belang van de cliënt voor ogen goed met elkaar samenwerken.

Vraag 5

Bent u ook van mening dat wanneer bij vergelijkbare cliënten de ene zorginstelling de maaltijdondersteuning wel levert terwijl een andere instelling deze ondersteuning niet levert dit onwenselijk is?

Antwoord 5

Het is lastig een oordeel te vellen over vergelijkbaarheid van cliënten en diensten van verschillende aanbieders van thuiszorg of die nu vanuit de gemeenten of de zorgverzekeraars worden gefinancierd. Zoals gezegd, is de situatie van de cliënt uitgangspunt en is de beoordeling van deze situatie en of daar al dan niet maaltijdondersteuning noodzakelijk is, de verantwoordelijkheid van verschillende professionals die hiervoor zijn toegerust. Als de betreffende professionals en de verschillende (financierende) partijen goed op de hoogte zijn van hun verschillende verantwoordelijkheden dan zou er bij hetzelfde wettelijke regime ook gelijk gehandeld moeten worden.

Vraag 6

Deelt u de mening dat de cliënt, haar of zijn ondersteunings- en zorgvraag en hoe de cliënt het best geholpen is, centraal zouden moeten staan in plaats van het wettelijke systeem? Hoe gaat u er zorg voor dragen dat deze gedachte waarbij de cliënt centraal staat in de praktijk wordt gebracht?

Antwoord 6

Die mening deel ik van harte. Ik vind met u dat de cliënt centraal moet staan en niet het wettelijk systeem. Het wettelijk systeem moet ten dienste staan van de cliënt en zoals ik hierboven heb aangegeven zijn in de drie wetten waar het hier om gaat de onderscheiden verantwoordelijkheden afgebakend. De verschillende partijen: de zorgverzekeraars, de zorgkantoren en de gemeenten, evenals de uitvoerende professionals moeten hiermee bekend zijn.

Vraag 7

Bent u bereid om in overleg te treden met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) om te komen tot heldere afspraken over wie vanuit welk wettelijk regime wanneer verantwoordelijk is voor het leveren van maaltijdondersteuning, zodat situaties zoals beschreven in het artikel zich niet meer voordoen? Zo ja, wanneer kunt u de Kamer op de hoogte stellen van deze afspraken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Sinds geruime tijd voert VWS bestuurlijk overleg met de VNG en ZN over een drietal prioritaire thema's waarop samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars noodzakelijk is: samenwerking in de wijk rond ondermeer kwetsbare ouderen, geestelijke gezondheidszorg en preventie. In dat bestuurlijke overleg staat een heldere verantwoordelijkheidsverdeling ten behoeve van een goede en adequate zorg voor cliënten en een doorvertaling daarvan naar de regio's centraal. Zorgverzekeraars en gemeenten erkennen dat dit belangrijk is. Daarnaast heb ik met partijen in het hoofdlijnenakkoord wijkverpleging 2019–2022 afspraken gemaakt over «de juiste zorg op de juiste plek» en het verstevigen van de verbinding tussen het medisch en sociaal domein. Ook in dat kader kunnen partijen nadere afspraken maken over het verbeteren en het beter op elkaar afstemmen van de zorg en ondersteuning die wordt geleverd.